

Mariusz Jazowski

Instytut Terapii Gestalt Oddział Krakowski Polskiego Stowarzyszenia Psychologów Praktyków

Anna Kapusta

Uniwersytet Jagielloński

Przedmiot wzruszenia. (Anty)Coaching według Tadeusza Kantora

The Subject of Emotions. (Anti)Coaching by Tadeusz Kantor

Słowa kluczowe

sprawozdanie z autorskich warsztatów tekstoterapeutycznych, Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie, „Izba przyjęć rzeczy biednych. Re_KOLEKCJE z Kantora” (wystawa), projekt, tekstoterapia kulturowa

Keywords

workshop report, project, Seweryn Udziela Ethnographic Museum in Cracow, „Admission ward for poor objects. Re_COLLECTIONS from Kantor” (exhibition), project, cultural textotherapy

W dniu 21. grudnia 2015 roku, w godzinach od 15.00. do 19.00., w przestrzeni wystawy „Izba przyjęć rzeczy biednych. Re_KOLEKCJE z Kantora” (trzęcie, niedostępne na co dzień dla publiczności piętro Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie) przeprowadziliśmy wspólnie nasz pierwszy, eksperymentalny warsztat tekstoterapeutyczny metodą pracy nad indywidualną kreatywnością, wywiezioną z pism i dorobku artystycznego Tadeusza Kantora. Koncepcja tekstoterapii kulturowej, sformułowana przez Annę Kapustę, zintegrowana została z kompetencjami w zakresie umiejętności trenerskich (coachingowych) Mariusza Jazowskiego. W ten sposób stworzyliśmy wspólnie scenariusz spotkania zatytułowany *Przedmiot wzruszenia. (Anty)Coaching według Tadeusza Kantora*. Połączyliśmy w nim elementy biblioterapii i pracy z ciałem, pokazując jak metody twórcze Tadeusza Kantora adaptować można do pracy rozwojowej współczesnego człowieka. Ważnymi elementami naszej koncepcji pracy warsztatowej było: 1. przeprowadzenie warsztatów w przestrzeni wystawy, 2. osiem (dokładnie osiem osób) uczestniczących w warsztatach, 3. zaproszenie uczestniczek i uczestników do mentalnej pracy rozwojowej jeszcze przed przybyciem na warsztaty poprzez zalecaną lekturę: a) przeczytanie tekstu specjalnie przygotowanego

przez Mariusza Jazowskiego pod tytułem *Partytura do wystawy* (zob. **Aneks 1.**), b) wnikliwe zapoznanie się z *Zaproszeniem do warsztatów* (zob. **Aneks 2.**) opracowanym przez Annę Kapustę po to, by wprowadzić czytelniczki i czytelników w językowy obraz pracy metodą opartą na lekturze pism Tadeusza Kantora. W *Zaproszeniu* zamieściliśmy również odesłania do literatury przedmiotu wprowadzającej do wystawy (katalog, materiał edukacyjny, monografia autorska Anny Kapusty *Od rytuału do mitu? Teatr Śmierci Tadeusza Kantora jako fakt antropologiczny*, 2011). Dzięki temu *prologowi* praca warsztatowa odbyła się w atmosferze maksymalnego skupienia. Warsztat ten testował po raz pierwszy zarówno koncepcję tekstoterapii kulturowej, autorski scenariusz pracy rozwojowej oraz samą naszą diadę współautorów i współprowadzących. Efektem tych założeń było zwerbalizowane w ewaluacji formatywnej warsztatu (wypowiedzi ustne uczestniczek i uczestników oraz nadesłana mejlowo rekomendacja uczestniczki) oczekiwania kontynuacji oraz systematycznej pracy zaprezentowanymi metodami i technikami. Zwróciliśmy uwagę, iż pozytywną rolę odegrała różnorodność zarówno prowadzących warsztaty (współprowadzenie przez kobietę i mężczyznę), jak i osób w nich uczestniczących (osoby dorosłe w wieku od 18 do 72 lat). Skłoniliśmy osoby uczestniczące w warsztacie do dużego zaangażowania w proces pracy rozwojowej i zainteresowane są one nadal dalszym uczestnictwem w projekcie, będącym dotychczas w procesie przygotowania metodycznego i instytucjonalnego. Otrzymaliśmy informacje zwrotne, iż materiały (dołączone tu aneksy) czytane były przez uczestniczki i uczestników warsztatu wielokrotnie, także po zakończeniu warsztatów, jako teksty ich wspierające. Jakość kontaktu rozwojowego wynikała ze znaczącego zaangażowania w spotkanie każdej z osób. Dzięki świadomemu ograniczeniu grupy do ośmiu osób i poleconej, wstępnej lekturze zaistniała szansa na głęboki proces rozwojowy, bo dla każdego miejsce, czas i indywidualizacja wsparcia znaczyła *to, co* było potrzebne. A zatem podstawową rekomendacją z tego doświadczenia jest nasze przekonanie o roli jakości i intensywności działań warsztatowych, nie zaś ilości osób w nich uczestniczących. Pracujemy bowiem bardzo indywidualnie, choć na forum (niewielkiej i różnorodnej) grupy. Respektujemy w ten sposób każdą wrażliwość. Podsumowując – jakość pracy warsztatowej w praktykach tekstoterapii kulturowej to: różnorodność (autorska i uczestników), indywidualizacja i upodmniotowanie działań (maksymalnie osiem osób w grupie), praca przygotowawcza kandydatów (*Zaproszenie* to także materiał biblioterapeutyczny), jawność kompetencji prowadzących (informujemy tylko o wiedzy i doświadczeniach korespondujących z warsztatem, nie epatujemy „wszystkim, co mamy skończone”), dbałość o język rozwojowy (materiały warsztatowe są integralnym elementem oddziaływań wspierających). Nad jakością procesu rozwojowego pracować trzeba rzetelnie i podmiotowo, widząc *Osobę* w działaniu.

Aneks 1.

Mariusz Jazowski

Partytura do wystawy

Zobaczyłem dwa szklane dzwoneczki.

PRZYPADEK?

Jeden niebieski, w kobaltowym odcieniu.

Drugi zielony. Butelkowy.

Szklane dzwoneczki. Wprawdzie bez serc – pomyślałem – ale można chwycić za górną wypustkę i delikatnie trącić krawędź np. łyżeczką. I rozdzwięczą się.

Żeby kogoś przywołać.

Z bliska, z daleka.

Z bardzo daleka.

Bez serc.

I przeczytałem opis przedmiotu w karcie inwentaryzacyjnej.

To latarenki, do których wstawiało się świeczkę na grobach.

W prawidłowy sposób wykorzystywane w pozycji odwróconej.

Jak kieliszek. Czarka na światło. Czarka na PAMIĘĆ.

Jak kieliszek. Na zdrowie! Toast. Wspólnota.

A jednak w prezentowanej pozycji przypominały mi raczej kapturek do zgaszenia płomienia

niż naczynie, które go przechowa.

Płomień – ŻYCIE. Spalanie. Tlen. Bezdech. Koniec.

Koniec?

Jak kieliszek. Odwrócony. Dziękuję, nie piję. Pusty.

Pustka. ŚMIERĆ.

Jeden niebieski. Drugi zielony.

Piękne jakąś szczególną prostotą.

Jak piękno szklanej butelki. Zwykłe – niezwykle.

Patrzyłem i tęskniłem.

Patrzyłem i dzwoniłem tymi dzwoneczkami do/po wszystkich moich Bliskich Zmarłych.

Czy mnie widzą, słyszą?

Czy są? Czy w ogóle byli?

Czy połączy mnie z nimi to przyzywanie? Ta cienka nić dźwięku?

A jeśli nie to co? Pamięć?

Dzwoniłem dzwoneczkami w mojej głowie.

Patrzyłem na przedmioty, które przywołały moje WZRUSZENIE.

Co chcecie mi powiedzieć o sobie?

Co chcecie mi powiedzieć o mnie...?

I na cytata z Kantora:

„Wystarczy wszystko odwrócić,
ażeby biedny pokój /WYOBRAŻNI/
stał się pokojem w tamtym świecie”.

W tym doświadczeniu odnalazłem swoją tęsknotę i wzruszenie.

Co znajdziesz Ty?

Razem z Anna Kapusta przygotowujemy warsztat niezwykły.

W przestrzeni wystawy „Izba przyjęć rzeczy biednych. Re_Kolekcje z Kantora”
w Muzeum Etnograficznym w Krakowie, poprzez dialog z prezentowanymi obiektami,
będziemy szukać własnych emocji, własnej historii i własnych wzruszeń.

Punktem wyjścia do tego spotkania-kreacji będzie kantorowska metoda pracy-tworze-
nia skryształizowana w dołączonej do wystawy broszurze „Kantor. Muzeum. Metoda”.

Sami stając się „rzeczami biednymi” poszukamy siebie na drodze przejścia między
„przedmiotem” a „podmiotem”. W umyśle, w ciele.

Na drodze Dialogu i Oddechu. Na drodze Pamięci i Przypadku.

Na drodze własnej wrażliwości. Na drodze świadomego bycia Tu-i-Teraz.

Na Własnej Drodze.

Żeby – jak chce Kantor -przestać być widzem. Uczestniczyć. Stać się Świadkiem.

Szukać Życia.

SZTUKA ŻYCIA

Aneks 2.

Zaproszenie do warsztatów (opracowanie: Anna Kapusta)

METRYKA

Hasło spotkania: Przedmiot wzruszenia. (Anty)Coaching według Tadeusza Kantora

Termin: 21 grudnia (poniedziałek) 2015 roku

Czas: 15.00.- 19.00. (planowana 1 przerwa kawowa do 30 minut)

Osoby: 8 osób (dokładnie 8.)

Prowadzący: Mariusz Jazowski, Anna Kapusta

Miejsce: Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie

Plac Wolnica 1, 31-066 Kraków

III piętro (czasoprzestrzeń wystawy [na co dzień korytarz przy muzealnych magazynach]):

„Izba przyjęć rzeczy biednych. Re_KOLEKCJE z Kantora”

[Autorzy wystawy: Olaf Cirut, Anna Kapusta, Katarzyna Piszczkiewicz.

Link do wystawy: http://etnomuzeum.eu/viewItem,wystawy_czasowe.html].

ZAPROSZENIE

Zapraszamy Państwa do wzięcia udziału w naszym pokazie pracy z kreatywnością według autorskiej lektury dzieł Tadeusza Kantora. Proponujemy Państwu warsztat wprowadzający do naszego rozumienia jakości pracy nad/z sobą w relacji z rzeczą/obiektem/dziełem sztuki.

W przestrzeni wystawy „Izba przyjęć rzeczy biednych. Re_KOLEKCJE z Kantora” w Muzeum Etnograficznym w Krakowie, poprzez dialog z prezentowanymi obiektami, będziemy szukać naszych własnych/wspólnych historii i wzruszeń.

Punktem wyjścia do tego spotkania-kreacji będzie Kantorowska metoda pracy-tworzenia, obecna także w opracowaniach towarzyszących wystawie:

1. Kapusta A., *Kantor? Muzeum? Metoda?* [ss. 10. (strony nienumerowane)], [w:] *Kantor. Muzeum. Metoda* [ss. 17. (strony nienumerowane) katalog wystawy], Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie, plac Wolnica 1, Kraków, www.etnomuzeum.eu, fb/etnomuzeum.krakow, Kraków 2015, ISBN: 978-83-61369-29-5.

Link [e-book]:

http://etnomuzeum.eu/upload/img/A.%20Kapusta_Przewodnik%20po%20wystawie_PL.pdf

2. Kapusta A., Piszczkiewicz K., *Partytura albo pytania o/do rzeczy* [materiał towarzyszący wystawie „Izba przyjęć rzeczy biednych. Re_KOLEKCJE z Kantora” zrealizowanej przez Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie, tekst Anna Kapusta, Katarzyna Piszczkiewicz, redakcja i korekta: Ewa Ślusarczyk]

Link [e-book]:

http://etnomuzeum.eu/upload/img/A.%20Kapusta,%20K.%20Piszczkiewicz_Partytura_PL.pdf

Ideę wystawy odzwierciedla również utwór napisany z jej inspiracji:

Jazowski M., *Partytura do wystawy*

Link [do tekstu]:

<https://www.facebook.com/mariusz.jazowski/posts/1079166945435375>

PRZEKONANIA

Postrzegamy postać i dzieło Tadeusza Kantora jako żywy rezerwuar: (Anty)Coachingu, (Anty)Guru, (Anty)Egzaltacji i (Anty)Cudu. Wierzymy w podmiotowość pracy-tworzenia. To duże wyzwanie w czasach – jak mawiał Kantor – „komersu” w okolicach: Coachingu, Guru, Egzaltacji i Cudu. Od Tadeusza Kantora uczymy się marketingu wartości.

Dla nas: twórczość to inteligencja bycia w zgodzie z sobą. Kreatywność to twórczość dostępna dla każdego. Artysta to każdy, kto odpowiedzialnie tworzy siebie w zgodzie z sobą.

Nasz warsztat rozwojowy oparty został na indywidualnym i wspólnym przeżyciu twórczości Tadeusza Kantora. Nie obiecujemy CUDU, obiecujemy świadomość siebie w relacji. Po Kantorowsku proponujemy SEANS twórczości, aby każdy z nas odpowiedzialnie stworzył PARTYTURĘ swoich celów. Tadeusz Kantor nie był GURU, jakich znamy zbyt wielu. Kantor był genialnym praktykiem RZECZYWISTOŚCI, a to RZECZYWISTOŚĆ/REALNOŚĆ czyni możliwą wszelką realizację. KREATYWNOŚĆ to nie CUD. KREATYWNOŚĆ to konsekwencja pracy nad sobą, odpowiedzialna praktyka codzienności. Zapraszamy na nasz spektakl REALNOŚCI!

UREALNIAJĄCY

Anna Kapusta – autorka monografii *Od rytuału do mitu? Teatr Śmierci Tadeusza Kantora jako fakt antropologiczny* (2011). Wraz z Olafem Cirutem i Katarzyną Piszczkiewicz współautorka wystawy „Izba Przyjęć Rzeczy Biednych. Re_KOLEKCJE z Kantora”.

Mariusz Jazowski – coach, trener rozwoju osobistego, arteterapeuta, praktyk pracy z oddechem (Rebirthing Leonard Orr, Techniki Świadomego Oddychania dr Joy Manne, Oddech Biodynamiczny i Uwalnianie Traumatycznych Giten Tonkov) oraz Łagodnej Bio-Energetyki GBE.